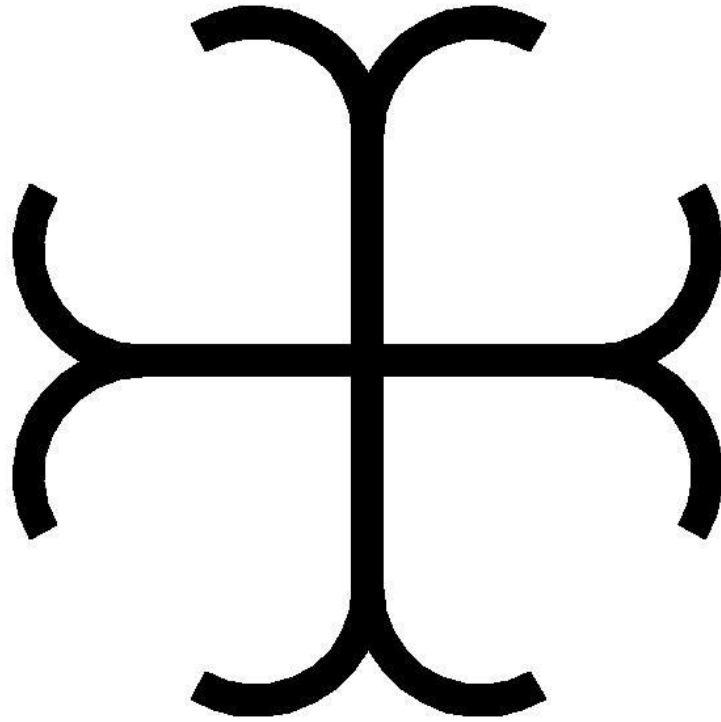

KUNFAKÓ

Ten

yésztési szabályzat

Tartalom

1. A fajta leírása	5
1.1 A fajtafenntartásért felelős szervezet megnevezése	5
1.2 A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe.....	5
1.3 Az állomány nagysága	6
1.4 A fajta rendezési elve	6
1.5 Küllemi leírás.....	6
1.6 Értékmérő tulajdonságok	7
2. Tenyészcél.....	7
3. Tenyésztési módszerek	7
3.2 Keresztezés	7
3.3 Génkészlet, génmegőrzés.....	8
4. Törzskönyvezés.....	8
4.1 Állományba vétel feltételei	8
4.2 A törzskönyvből történő kikerülés szabályai	8
4.3 Származás-nyilvántartás	8
4.3.1 A kanca fedeztetés	8
4.3.2 A fedeztetés bejelentése	8
4.3.3 A külföldi fedeztetés nyilvántartásba vételének szabályai	9
4.3.4 A fedeztetés utólagos bejelentésének szabályai.....	9
4.3.5 A csikók jelölésének, azonosításának módja	9
4.3.6 Az elnevezés szabályai	9
4.3.7 Azonosító képzés szabályai	9
4.3.8 UELN képzés szabályai	10
4.3.9 Származás-ellenőrzés módja és dokumentálásának rendje	10
4.4 A származási igazolás kiállításának szabályai	10
4.5 Tartástechnológiai előírások	10
5. Teljesítményvizsgálat	11
5.1 A minősítés és teljesítményvizsga részletei	11
5.2 A vizsga bírálóbizottsága	11
5.3 A tenyészszemle.....	11
5.4 Vizsgafeladatok.....	12
6. Tenyészménekek használata.....	13
6.1 Fedeztetési engedélyek kiadásának feltételei.....	13

6.2 A mének vizsgáztatásának rendje	13
6.3 Import mének használatának szabályai.....	13
7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje.....	13
7.1 A tagok által benyújtott jelentések.....	13
7.1.1 Állomány-nyilvántartás jelentés	13
7.1.2 Párosítási terv	13
7.1.3 Csikó bejelentés	14
7.1.4. Fedeztetési jegyek.....	14
7.2 Az egyesület által vezetett nyilvántartások.....	14
7.2.1 Partner nyilvántartás	14
7.2.2. Állomány nyilvántartás	14
7.2.3 Csikószám nyilvántartás	14
7.2.4. Fedeztetés nyilvántartás	14
8. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldés módja és rendje.....	14
9. A fajta népszerűsítése	15
10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése	15
11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek	15
11.1 Tenyésztőszervezet	15
11.2 Faji szövetség.....	15
11.3 Tenyésztési hatóság	15
11.4 Mesterséges termékenyítő állomások, spermaforgalmazók	15
11.5 Oktatási – kutatási intézmények	15
12. Záró rendelkezések	16
13. Mellékletek	17

1. A fajta leírása

1.1 A fajtafenntartásért felelős szervezet megnevezése

Ősi lófajtákat tenyésztők egyesülete, 6133 Jászszentlászló, Kalmárföld tanya 57.

1.2 A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe

„Aránylag széles homlokú, kicsi és száraz fejű, tüzes szemű, szálas csánkú, acélos izmú, eleven, tüzes, száznegyven centiméter marmagasságú lovak, istállót nem láttak, hideget, meleget, esőt, szélvihart jól tűrték” – idézik gyakran Hankó Béla sorait a honfoglaló eleink lovairól. A leírtakhoz hasonló fajta kitenyésztését tűzte célul Eördögh András, akinek jászszentlászlói birtokán kezdődött a fajtakísérlet.

A fajta induló állománya a lengyel, konyik fajtájú mén és a shagya arab, és arab telivér lovak keresztezésével indult. A kunfakó – amely a nevét erről a tájegységről és jellegzetes színéről kapta – egy kitartó, szívós fajta, amely kiválóan alkalmas nyereg alatti használatra.

A fajta kiinduló állományának apai oldala egy kiváló alkatú, átütő örökítő képességű lengyel konyik mén volt. Ezzel a ménnel fedezettünk tiszta vérű konyik, valamint konyik vérségű, arab telivér, shagya arab, hucul vérségű, és kistestű a magyar félvér csoportba sorolható, az egyesületünk által törzskönyvezett kancákat. Ebből a kiinduló alapanyagból válogatjuk ki a valódi fakó (dun) színű, alkat és vérmérséklet alapján alkalmasnak tűnő egyedeket, amelyek közül alkalmasságukat az alapos, hosszabb időn át tartó, tartós teljesítményvizsgálat során bizonyító valamint a használat során is a legjobbnak bizonyult egyedeket soroljuk be a valódi tenyészállományba.

A tenyésztés célja, egy közepes marmagasságú, az ősi íjlesztő népek, a szkíta, az avar, és a magyar ló alkatához és tulajdonságaihoz hasonló lófajta kialakítása. Olyan lófajtát kívánunk kialakítani, amely a búvópatakként felszínre tört és népszerűségében rohamosan növekvő ősi magyar lovasjátékok, a lovas harcászat, a lovasíjászat, a hosszú távú lovas túrák céljára alkalmas. Kiegyensúlyozott idegrendszerű, de tartásában kevésbé igényes, alacsony költségek mellett tenyészthető és tartható ló. Termete és átengedő készsége alapján ideális családi, illetve gyermek ló, tehát már a 6-8 éves gyermek is biztonságosan megüli, de a felnőttek is kiválóan használhatják a fent leírt célokra.

Ez a ló típus hazánk mai lóállományában hiányzik. Európában a marmagasság alapján, ez a modern sportpóni kategóriájának felelne meg, de mi teljesen más tulajdonságokat kívánunk a tenyésztési tevékenységünk során hangsúlyozni, ezért magunk kívánjuk ezt a lófajtát kitenyészteni. A kunfakó használatában a háttas, a nyereg alatti használat a hangsúlyos.

A kunfakó ló edzett, ellenálló, igénytelen lófajta, a primitív fajtákra jellemzően hatékonyan értékesíti a takarmányt, abrak nélkül, jó minőségű szénával munka mellett is kifogástalan kondícióban tartható, hosszú élettartamú, termékeny fajta.

A cél megvalósítása érdekében megalakult az Ősi Lófajtákat Tenyésztők Egyesülete, melynek elnöke Eördögh András, tenyésztésvezetője Dr. Hecker Walter. A tenyésztés elveinek lefektetéséhez neves archeozoológusok (Dr. Hankó Béla, Dr. Bökönyi Sándor, Dr. Vörös István, Dr. Bartosiewicz László) munkáit használtuk fel, a régészeti leletek adataira, valamint a korabeli leírásokra támaszkodva.

Az elmúlt 20 év bebizonyította, hogy a kitenyésztett kunfakó ló mérete, alkata, mozgás kultúrája, lelki tulajdonságai, a hagyományos magyar lovaglós stílus, a lovas harcászat, a

lovasíjászat számára tökéletesen megfelel, hosszú távú lovas túrák, lovas zarándoklatok céljára kiválóan alkalmas, és nem utolsósorban a kiegyensúlyozott idegrendszere, kezessége, kevésbé igényes tarthatósága miatt ideális családi ló vált belőle.

1.3 Az állomány nagysága

Az állomány jelenleg több, mint háromszáz egyed számol, melyből nagyjából százötven a kancák száma, valamint tíz fedezőmén áll rendelkezésre.

1.4 A fajta rendezési elve (kancacsaládok, genealógiai vonalak, stb.)

Az állomány elsődleges rendezési elve a tenyészcélból adódik, vagyis egy alapvetően nyereg alatti, de akár fogatos munkában is jól használható, mindenekelőtt családi ló. Tekintettel arra, hogy az elismerésre váró kunfakó fajta a ló származását és használatát illetően használhatósági követelményeket támaszt, ezért az állomány fő rendezési elve ezekre a tulajdonságokra épül.

1.5 Küllemi leírás

Marmagasság: 130 – 149 cm

Övméret: 160 – 190 cm

Szárkörméret: 17 - 23 cm

A törzs a kvadratikusnál hosszabb, a testtömeg a marmagassághoz arányos, 350-450 kg közötti. Arányos, nemes, többnyire száraz fej, a csontlécek, a csontélek, vérerek előtűnnek, a kötőszövet jelenléte a fej nemességét nem bántja, nem teszi burkolttá. Széles homlok, nagy, sötét, kifejezésteljes szemek. Egyenes, néha homorú, vagy enyhén domború orrhát, húsos orrlyukak. Erőteljes rágóizmok.

Alacsonyan esetenként középmagasan, illesztett, ívelt, de gyakran egyenes nyak domború sörényéllal, dús, erős szálú sörénnyel. Mélyen a hátba nyúló izmos, sokszor gömbölyű mar, közép hosszú, egyenes, erős, izmos hát, feszes kötés, gömbölyű, jól izmolt, csapott, vagy lejtős far, alacsony farok tűzés. Mélyen lehúzó, erőteljes farizomzat. Jól izmolt alcomb, széles erős csánkok, rövid feszes csüdök, rendkívül szilárd, kemény paták.

Dőlt, rendkívül erősen izmolt lapocka, izmos, gyakran meredek felkar, hosszú, széles, izmos alkar, terjedelmes lábtő, erős, rövid száruk.

Hátul előfordulhat a gacsos állás, elől a kis fokban franciás állás, ami nem minősül kizáró hibának.

Színük a valódi fakó szín minden árnyalata, gyakori a váll kereszt és a lábakon a zebra csíkozottság megjelenése. A bokaszőrök kifejezettek, a szíjalt fekete hát jellemző, valamint a hosszú és dús fekete, esetenként fekete- melírozott sörény és farok szőrzet. A világos sörényű izabellafakó, valamint a zsufafakó szín (cream gén jelenléte) kizárja az egyedeket a további tenyésztői munkából. A fehér jegyek nem kívántak sem a fejen, sem a lábakon, de kisebb kiterjedésben előfordulhatnak.

Mozgása:

Lendületes, tiszta ütemű, lapos ívű, úgynevezett fű alatti mozgás, rendkívül biztos talajfogással. Lépése ütemes, középhosszú, ügetése lapos, gyors ismétlésű, nem túlzottan tért nyerő. Vágtája gyors ütemű, előre mutató, nem túlzottan térélelő.

1.6 Értékmérő tulajdonságok

Tudatosan egy sokoldalú, szilárd szervezetű és kiegyensúlyozott idegrendszerű, átengedő készségű lófajtát kívánunk tenyészteni, mely a hagyományőrzők autentikus lova, de ugyanakkor ideális családi ló is lehet. Mindenképpen ki kell zárni azokat az egyedeket, amelyek a gyermekek közeledését, a gyermekek bánásmódját nehezen viselik, amelyek a gyermekek közelében nyugtalanok, kiszámíthatatlanul viselkednek. Az egyesületbe belépett tagjainktól elvárjuk, hogy az általuk tartott és tenyésztésre szánt egyedeket használatba vegyék azon területén, amelyet leginkább meg tudnak valósítani.

2. Tenyészcél

A tenyésztés célja, egy közepes marmagasságú, 130 – 149 cm magas, az ősi íjlesztő népek, a szkíta, az avar, és a magyar ló alkatához és tulajdonságaihoz hasonló lófajta kialakítása. Bökönyi Sándor a lovas temetkezések vizsgálata kapcsán igazolta, hogy az avar és a magyar lovak gyakorlatilag, a szkíta lovak utódainak tekinthetők. Ebbe a típusba tartoztak egykoron a kunok lovai is. Olyan lófajtát kívánunk kialakítani, amely a bűvópatakként felszínre tört és népszerűségében rohamosan növekvő ősi magyar lovasjátékok, a lovas harcászat, a hosszú távú lovas túrák, a lovasíjászat, és a ló megszerettetését célzó játékos lovas elemek céljára alkalmas, kitűnő, kiegyensúlyozott idegrendszerű, de tartásában kevésbé igényes, alacsony költségek mellett tenyészthető ló. Marmagassága alapján ideális gyermekló, tehát már a 6-8 éves gyermek is biztonságosan megüli, de a felnőttek is kiválóan használhatják a fent leírt célokra.

Ez a ló típus hazánk mai lóállományában hiányzik. Európában a marmagasság alapján, ez a modern sportpóni kategóriájának felelne meg, de mi teljesen más tulajdonságokat kívánunk a tenyésztési tevékenységünk során hangsúlyozni. Ezért magunk kívánjuk ezt a lófajtát kitenyészteni. A kunfakó használatában szinte kizárólag a háttas, a nyereg alatti használat a hangsúlyos, amely viszont nem zárja ki a fogatos hasznosítást sem.

Küllemben ősi jegyeket mutató, de nemességet is magában hordozó ló kialakítása a cél, amely minden korcsoport számára megfelelő háttas mind magasságban, mind alkatban (lovas aranymetszés).

3. Tenyésztési módszerek

3.2 Keresztezés (a génmigráció szabályai a fajtában, a keresztezett állatok tenyésztésbe illesztése)

Származási lappal rendelkező, primitív jellegű, tarpán származású ősi típusú lófajták, (pl: hucul, konyik, vjatka) lehetőség szerint a fakó színű egyedek keresztezése arab, shagya valamint kisebb testméretű a magyar félvér csoportba sorolható, illetve elsősorban a honfoglaló őseink szállás területeiről származó keleti lófajkával. Az F1 félvér állományra cél párosításként DNS tesztelt homozigóta fakó egyedeket használva. Ezzel a tenyésztési módszerrel viszonylag kevés egyedszámú állomány esetén is elkerülhető a palacknyak hatás. Az Ősi Lófajtákat Tenyésztők Egyesülete tenyésztői bizottság előzetes engedélyével, lehetőség nyílik a későbbiekben is új tenyészállatokat bevonni az állományba és a fent említett módszer szerint friss genealógiai vonalak hozhatók létre.

Az egyesület természetes úton történő fedeztetéseket engedélyez, ezzel is védve a fajta egészségét, és természetes szaporodási képességét.

3.3 Génkészlet, génmegőrzés

A kunfakó fajta génkészletét a nyitottság okán az alapító fajták adják, így annak genetikai beszűkülése nem várható. Ellenben a heterogenitástól pozitív eredményt várunk.

Az ősi, primitív típusal együttjáró tulajdonságok megőrzése a cél.

4. Törzskönyvezés

4.1 Állományba vétel feltételei

Az állományba vétel a ló 3 éves korában a tulajdonos kezdeményezésére történik. Szükséges a tulajdonos részéről a törzskönyvi nyilvántartásba vétel írásbeli kezdeményezése, az állománybejelentő lap benyújtása, valamint a ló származásának hitelt érdemlő igazolása (lóútlevél), nyilatkozat az egyesületnél nyilvántartott adatok felhasználhatósági köréről. Az iratok benyújtását követően az egyesület tenyésztésvezetője elbírálja, hogy a ló felvehető-e a méneskönyvbe.

A törzskönyvi ellenőrzésbe vétel a tulajdonos (tartó, használó, bérlő) kezdeményezésére történik. Import egyedek csak honosítást követően kerülhetnek állományba-vételre a hazai tenyésztésű egyedekhez hasonló folyamaton keresztül azzal a kiegészítéssel, hogy valamennyi import egyed legalább 4 generációs származási igazolását (ha a lóútlevélben nincs feltüntetve, akkor származási lap csatolásával) be kell nyújtani a tenyésztőszervezethez. Mének a külföldön megszerzett tenyésztési engedélyük hitelt érdemlő dokumentálása esetén állományba kerülnek, egyúttal tenyésztési engedélyt kapnak, de elvárás, hogy a soron következő tenyészszemlén bemutatásra kerüljenek és a vérmérsékleti-kezelhetőségi vizsgán, továbbá küllembírálaton részt vegyenek. E szemle eredményétől függően, alapos indoklás mellett tenyésztési engedélyük bevonható. A külföldön készségvizsgát tett mének hazai készségvizsgálójára ajánlott!

A fajtán kívüli egyedek állományba vételét, használatát kizárja, ha az egyed szürke, cream gént hordozó (izabella fakó, zsufafakó, perlineo, cremello), és a sok jegyes vagy tarka bármely típusa.

4.2 A törzskönyvből történő kikerülés szabályai

A törzskönyvből kikerülhet az adott ló a tulajdonos kezdeményezésére, vagy amennyiben hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a törzskönyvbe kerülés, illetve törzskönyvben tartás valamely feltételének nem felel meg (pl. ismeretlen származás).

4.3 Származás-nyilvántartás

4.3.1 A kanca fedeztetés

A LÓINFORM rendszerben használatos fedeztetési jegy alapján.

4.3.2 A fedeztetés bejelentése

A fedeztetési jegyet a fedeztetéssel egyidejűleg kell kitölteni, és az adatokat a fedeztetési igény végeztével a fedeztetési/termékenyítési jegy adatainak a LÓINFORM rendszerbe való rögzítésével kell megadni. A kanca ellését a tulajdonos a fedeztetési jeggyel együtt rendelkezésére bocsátott ellésbejelentő nyomtatványon köteles bejelenteni az ellést követő 15 napon belül.

4.3.3 A külföldi fedeztetés nyilvántartásba vételének szabályai

A külföldi fedeztetés nyilvántartásba vételéhez szükséges a fedeztetés alapbizonylata (külföldi fedeztetési jegy), a tenyésztő szervezet hozzájárulása, valamint a fedezőmén hiteles származási lapja és DNS-kártyája. A fedeztetéseket a fedeztetési idény zárásakor az Egyesület képviselője, vagy az Egyesület által megbízott szervezet képviselője (megyei lótenyésztési felügyelő) megküldi az Ősi Lófajtákat Tenyésztők Egyesülete tenyésztésvezetőjének.

4.3.4 A fedeztetés utólagos bejelentésének szabályai

Az esetlegesen le nem könyvelt fedeztetésből született csikók (fedeztetési jegy nem került kiállításra) a származás DNS vizsgálattal történt igazolása után az ún. pótfedeztetési jegy kiállításával van lehetőség. Ez esetben a DNS vizsgálaton túl külön eljárási díj megfizetésére kötelezett a csikó tulajdonosa, illetve a fedeztetési jegy kiállítását elmulasztó fedeztetési állomás üzemeltetője. A különeljárási díj az eljárást lefolytatót illeti.

4.3.5 A csikók jelölésének, azonosításának módja

Csak az a csikó kerülhet a kunfakó méneskönyvben regisztrálásra és a fajtára jellemző jelölésre, amelyik megfelel a tenyésztési szabályzatban foglaltaknak, és rendelkezik fedeztetési jeggyel. A fedeztetéseket a fedeztetési idény zárásakor az Egyesület képviselője, megküldi a megyei lótenyésztési felügyelőnek. A kanca ellését a tulajdonos a csikó születését követő 15 napon belül a fedeztetési jeggyel együtt rendelkezésére bocsátott ellésbejelentő nyomtatvány kitöltésével köteles bejelenteni a LÓINFORM szabályai szerint. A csikó azonosítását és jelölését a csikó korát illetően a mindenkor vonatkozó jogszabályok szerint végzi el az egyesület, vagy az általa feljogosított szervezet, vagy személy. Az azonosítás alapja a „csikó nyilvántartás”, amely alapján azonosítja a csikót az egyesület. A fajta hagyományainak megfelelően a tartós megjelölés megtüzesített vassal, valamint transzponderes jelöléssel történik. Amennyiben a csikó származására vonatkozó adatok nem illenek a csikóra, az nem kerülhet jelölésre, majd a kunfakó méneskönyvben nyilvántartásra. Amennyiben az azonosítás során vita merülne fel az azonosságot illetően, a származás hitelességét DNS vizsgálattal kell megerősíteni. A vizsgálatot erre kijelölt laboratórium végzi. A csikók egyedi jelölése a bal tomporon kun kereszt, mint fajtajel, jobb oldalon a születési évszám, alatta a kétjegyű csikószám bélyegzésével történik.

A fajtán belül született azon csikók, amelyek nem hordozzák a fakó színt (TBX3 gén dun allélja), egyesületi bélyegzést nem kapnak.

4.3.6 Az elnevezés szabályai

A kunfakó csikók méneskönyvi elnevezése az adott év ABC szerinti soron következő betűvel kezdődő nevet választunk.

4.3.7 Azonosító képzés szabályai

A kunfakó csikók azonosítója az alábbiak szerint képződik: 3 karakter az ország jele (HUN), majd szóköz, aztán az ivarnak jele (M vagy K), szóköz, a fajta jele 2 karakter (KF, a fajtára utaló kód a központi adatbank szerint), a születés évének két utolsó számjegye (21), a csikószám (17) majd 4 technikai karakter, (0000).

4.3.8 UELN képzés szabályai

Az ország számjele 348. Az adatbázis jele 1, a fajtajel KF, a születés évének két utolsó számjegye, az egyesület által adott csikószám 045 és 4 technikai karakter. Összeállva: 3481KF130450000

4.3.9 Származás-ellenőrzés módja és dokumentálásának rendje

A kunfakó csikók származásigazolását alapesetben a fedeztetési jegy adatai jelentik, ha a csikó azonosítása a jogszabályban meghatározott időn belül, még az anyja alatt megtörténik. Amennyiben a csikó nem az anyja alatt, vagy nem az említett időintervallumban kerül azonosításra, netán gyanú merül fel a fedeztetési jegy adatainak valóságát illetően, úgy a nyilvántartásba-vételt végző szakember elrendelheti a DNS alapú származás-ellenőrzést. Fedezőmének esetében kötelező a DNS kártya elkészítése. A származást igazoló DNS alapú vizsgálat még az alábbi esetekben kötelező:

- a jogszabályban meghatározott határidő után, illetve nem az anya alatt azonosított csikók esetében
- ha kétségessé válik a származás
- utólagos eljárással kiadott fedeztetési jeggyel ellátott csikók esetén

4.4 A származási igazolás kiállításának szabályai

A kunfakó fajtában azonosításra került csikó származásilapos lóútlevelet kap.

4.5 Tartástechnológiai előírások

A kunfakó fajtában az egyik megfogalmazott tenyészcél a szilaj tartás jó tűrése, ami könnyen tartható családi és hobbi lóvá teszi. Ezért a tartástechnológiai körülmények is ehhez kell, hogy igazodjanak: a rideg vagy félrideg tartás megvalósulása legelőkön, nagy karámokban, esetleg három oldalról zárt beállókkal, de annak hiánya sem okoz a fajtának hátrányt.

A csikók egészséges fejlődése is megkívánja az extenzív tartásmódot, hiszen így valósulhat meg a légző-, szív- és érrendszer normális fejlődése, valamint a helyes láb és pata alakulásokat is ez teszi lehetővé.

A fajta nem igényel külön abrak takarmányozást: sem a csikók, sem a felnőtt egyedek nem szorulnak rá, mivel kiváló takarmányhasznosítók. Eseti kivételek szoptatós kancáknál előfordulhatnak.

5. Teljesítményvizsgálat

A tenyésztési bizottság minimum öt személyből áll: A tenyésztésvezető valamint bizottsági tagok. A tenyésztési bizottság tagjait a tenyésztésvezető jelöli ki, az elnökségi tagság nem kizáró ok. Új tag a bizottság döntésével felvehető, a tenyésztésvezető, vagy valamely bizottsági tag ajánlása után.

A központi szemlék során minimum három bizottsági tag jelen van, házi szemlék során minimum kettő.

A tenyészszemlére nevezhető, minden három évet betöltött, elismert származási lappal rendelkező egyed, mely megfelelő kondícióban és általánosan jó egészségi állapotban van.

Előbírálathoz kérhető minden két évet betöltött méncsikóra, mely házi szemle során beutalót kaphat a központi küllemi szemlére, vizsgára. Kancák esetében a központi szemle opcionális, de a küllemi szemle kötelező az állományba vételhez házi szemle formájában.

A tenyészszemlére e-mailben vagy a honlapon szereplő űrlap segítségével kell nevezni a ló útlevélben található adatainak megadásával, a tenyészszemle díja kizárólag banki átutalással egyenlíthető ki az egyesület számlaszámára.

5.1 A minősítés és teljesítményvizsga részletei

A tenyészszemle a tenyésztési program végrehajtásának meghatározó eleme, lehetővé teszi az egyedek minősítését, más egyedekkel való összehasonlítását. A tenyészszemlék alapján megítélhető a fajta tenyésztésének színvonala, a különböző évek-évjáratok összehasonlításával pedig a tenyésztői munka előrehaladása vagy hanyatlása is mérhető.

A több területre kiterjedő használat indokolja, hogy az alkalmasság vizsgálata ugyanezekben a területeken történjen. Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a tenyésztésre kijelölt egyedek valamennyien, tehát nem csak a mének, hanem a kancák is tenyészszemle bírálaton vegyenek részt, az ajánlott, elit fedezőmén valamint az elit kanca cím eléréséhez az igazolt homozigóta fakó szín (DNS teszt) valamint teljesítmény vizsga is szükséges.

Mének:

- Elit mén (DNS tesztelt homozigóta fakó szín+tenyészszemle+Stv1+Stv2)
- Ajánlott fedezőmén (DNS tesztelt+tenyészszemle+Stv1)
- Fedezőmén (tenyészszemle)
- Célpárosításra engedélyezett mén

Kancák:

- Elit Kanca (DNS tesztelt homozigóta fakó szín+tenyészszemle+Stv1)
- Tenyészkanca (tenyészszemle)

5.2 A vizsga bírálóbizottsága

A Bíráló Bizottság minimum három főből áll, a tenyésztési bizottság tagjai közül.

5.3 A tenyészszemle

1. Szemrevételezés - az egyednek mutatnia kell az archaikus alkatot
2. Testméretek felvétele a bírálati lap szerint
3. Küllemi bírálat a bírálati lap szerint
4. Mozgás bírálat – fű alatti mozgás, nem lehet kanalazó, bokázó
5. Viselkedés bírálat – nyílt, barátkozó természet, stabil, kiegyensúlyozott idegrendszer

5.4 Vizsgafeladatok

A küllemi szemle során a ló felvezetése egyenes vonalón, két jármódban történik, majd körkarámban, szabad mozgásban három jármódban (ennek hiányában futószáron).

Az egyesület elsősorban a stabil, sokoldalú használati ló tenyésztésre törekszik, ezért a teljesítmény vizsga feladatainak összeállítása az említett készségek felmérésén alapszik.

A vizsgapálya egy akadálypálya, amit lehetőleg a természetben, természetes akadályok megépítésével kell létrehozni. Ezen összetett terepen megfigyelhetjük a ló menőkedvét, a természetes jármódjait, az átengedő képességét és képzési szintjét. A pálya fix elemeket tartalmaz, amelyek között mind a három jármód megfigyelhető, felmérhető, valamint a ló alapidomíottsága is.

A készségvizsga alól felmentést kaphatnak azon egyedek, amelyek valamely sportágban, vagy turisztikai, terápiás, egyéb szolgáltatásban aktívan részt vesznek, és a tulajdonos ezt kétséget kizáróan bizonyítani tudja (hivatalos versenyeredmények, igazolások valamely szolgáltatásban való alkalmasságról, stb.) a küllemi bírálaton ezen egyedek is kötelesek részt venni.

Azon lovak, amelyek ember ellen agresszív viselkedést mutatnak, azok a vizsgáról azonnal kizárásra kerülnek, lévén a tenyészcél előtérbe kívánja helyezni a jó, könnyű kezelhetőséget, és a nyugodt temperamentumot. Az ilyen egyedek a következő évben újra nevezhetőek a vizsgára, de a másodszori sikertelen vizsga a tenyésztésből való végleges kizárást jelenti.

Akadályok:

- gázló (ponyva)
- fahíd
- labirintus (L,U)
- szlalom
- kabát fel-levétel
- fatörzs
- szűk folyosó (függöny)

Mindeközben a háttérben erős hanghatás hallható (pl dob, hangos zene, stb).

A magasabb szintű saját teljesítmény vizsga elvárásai komolyabb szintű terepakadályok leküzdése vagy egy rövidebb terepszakaszon, vagy erre kialakított akadálypályán.

6. Tenyészmének használata

6.1 Fedeztetési engedélyek kiadásának feltételei

A kunfakó fajtában olyan mén kaphat fedeztetési engedélyt, amely származásában megfelel a tenyésztési céloknál megfogalmazottaknak, amely megfelelt a tenyészszemlén mind a küllemi bírálaton, mind a készségvizsgán, valamint a hatályos jogszabályoknak megfelelő okmányokkal rendelkezik.

Az egyesület természetes úton történő fedeztetéseket engedélyez, ezzel is védve a fajta egészségét, és természetes szaporodási képességét. Indokolt esetekben engedélyezhető fagyasztott vagy friss sperma használata mesterséges megtermékenyítéshez, amennyiben a tenyésztési bizottság által a párosítás elfogadásra került (pl. vjotka fajtájú lovak földrajzi távolsága miatt, stb.).

6.2 A mének vizsgáztatásának rendje

A kunfakó fajtában a mének vizsgáztatása az 5-ös pontban leírtak szerint zajlik. Az a mén, amely első alkalommal nem felel meg a tenyészszemlén, a bírálóbizottság döntése alapján a vizsgát ismételheti.

6.3 Import mének használatának szabályai

Import fedezőmének használata megengedett, amennyiben az alapító fajták közül kerül ki, átesett a honosítási eljáráson, és a külföldi tenyésztési engedély hitelt érdemlően dokumentálásra került. A soron következő, vagy házi tenyészszemlén bemutatásra került, és azon jó eredménnyel megfelelt. Amennyiben a tenyésztőbizottság tagjai úgy ítélik meg, engedélye bevonható. A fakó génre teszt kötelezett ősi fajták esetében heterozigótáság esetén csak célpárosításra használható a mén, melyet az egyesület engedélyez, az év eleji párosítási terv benyújtásakor.

7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje

A törzskönyvi nyilvántartás hitelességének alapfeltétele a megfelelő szintű adatszolgáltatás a tagok részéről az egyesület felé.

7.1 A tagok által benyújtott jelentések:

7.1.1 Állomány-nyilvántartás jelentés:

A tagok/tulajdonosok/tartók évente, a fedeztetési szezon előtt tárgyév február 15-ig kötelesek az egyesület tenyésztésvezetőjének megküldeni, ami tartalmazza a nyilvántartott kancák és tenyészmének nevét és azonosítóját. Ez e-mailben vagy a honlapon megtalálható elektronikus úrlapon tehető meg.

7.1.2 Párosítási terv:

Az állomány nyilvántartással egyidejűleg tárgyév február 15-ig a tag/tartó/tulajdonos megküldi az adott évi párosítási tervét. Amennyiben a párosítási terv nem kerül elfogadásra, úgy az abból születő csikó bélyegzése megtagadható. A tervtől a tenyésztésvezető engedélyével lehet eltérni.

A párosítási terv e-mailben vagy a honlapon megtalálható elektronikus úrlapon adható be.

7.1.3 Csikó bejelentés:

A megszületett csikók bejelentése annak születését követően 15 napon belül kötelező, az egyesület honlapján lévő űrlapon vagy e-mailben tehető meg, mely a tenyésztő felelőssége.

7.1.4. Fedeztetési jegyek:

A méntartók e-mailben, szkennelve meg kell küldjék minden év december 15-ig a tenyésztésvezető címére az adott évben történt fedeztetések után kitöltött fedeztetési jegyeket.

7.2 Az egyesület által vezetett nyilvántartások

7.2.1 Partner (tag/tulajdonos/tartó) nyilvántartás (és KKV nyilvántartás):

Az egyesület a tagjairól/tulajdonosokról/tartókról nyilvántartást vezet (név, születési hely és idő, anyja neve, cím). A nyilvántartás adatait folyamatosan frissíti, naprakész állapotban tartja. A tagnyilvántartás része a KKV státusz nyilvántartása. Az adatok hitelességéért, beleértve a KKV státuszt is, az adatszolgáltató, vagyis a tartó/tulajdonos vállal felelősséget. A nyilvántartás adatainak kezelésére a hatályos adatvédelmi törvény vonatkozik.

7.2.2. Állomány nyilvántartás:

Az egyesület a törzskönyvben tartott állományról folyamatos nyilvántartást vezet, és azt naprakész állapotban tartja. Az állomány nyilvántartás tartalmazza a ló nevét, azonosító számát, UELN kódját, bélyegzését és/vagy transzponder kódját, illetve tenyésztőjét, tulajdonosát és tartóját. Az állomány nyilvántartás része minden évben a megszületett és bejelentett csikók nyilvántartása, melyről az egyesület évente egy alkalommal (az éves közgyűlésre) összesítőt készít.

7.2.3 Csikószám nyilvántartás:

Nyilvántartásuk folyamatos az egyesület felé bejelentett csikók után.

7.2.4. Fedeztetés nyilvántartás:

A kunfakó kanca állomány fedeztetésének dokumentálását az egyesület végzi.

8. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldés módja és rendje

A tenyésztőkkel történt állományegyeztetés után az Egyesület elkészíti az adott évben a fajtában törzskönyvi ellenőrzés alatt álló kancák listáját, melyet az egyesület által törzskönyvezési feladatokkal megbízott szervezetnek átad, az Egyesület és a Megbízott között fennálló együttműködési szerződésben foglaltak szerint. A LÓINFORM üzemeltetője a listákban szereplő lovak adatait ellenőrzi, hogy megfelelnek-e a lóENAR követelményeinek, és az ellenőrzés eredményét az Egyesület részére visszaigazolja. A nem megfelelő adatok javítása a tenyésztésvezető együttműködésével történik. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldést a Megbízott az együttműködési szerződés alapján, a lóENAR szabályai szerint végzi.

9. A fajta népszerűsítése

A fajta népszerűsítése az egyesület alapszabályban rögzített feladata és valamennyi tagjának érdeke. A fajta népszerűsítés színterei

- az egyesületi rendezvények, hazai és külföldi túrák, bemutatók, hagyományőrző bemutatók, stb
- az egyesületnek, illetve a fajtának honlap üzemeltetése
- időszakos kiadványok megjelentetése
- időszaki és regionális versenyek szervezése kifejezetten a fajta egyedei számára

A fajta népszerűsítés költségeit a közgyűlés által meghatározott keretek szerint lehet felhasználni.

10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése

Az egyesület a figyelemre méltó tenyésztői munkát, a fajta népszerűsítésében élen járást, oklevéllel ismerheti el. Az oklevél átadása az éves közgyűlésen történik. Ez erkölcsi elismerés, pénzdíjazással nem jár. A közgyűlésen lehetőség van a tagok munkáját egyéb különdíjakkal is elismerni.

11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek kapcsolatrendszere (ezek feladatai)

11.1 Tenyésztőszervezet

Felül a Tenyésztési Program megvalósításáért, a fajtafenntartói kötelezettségek ellátásáért. Feladatait elláthatja közvetlenül, vagy megbízási szerződés alapján végeztetheti más szervezettel vagy vállalkozóval.

11.2 Faji szövetség

Ellátja a fajta érdekképviseletét a többi fajtaéval egyidejűleg. Szolgáltató irodája megbízási szerződés alapján elvégzi a tenyésztőszervezet által rábízott törzskönyvezési és egyéb feladatokat.

11.3 Tenyésztési hatóság

Felügyeli a tenyésztőszervezet szabályos működését és hitelesíti a tenyésztési adatokat.

11.4 Mesterséges termékenyítő állomások, spermaforgalmazók

Mivel a fajta hazai tenyésztésű, és természetes úton történő fedeztetést alkalmaz és vár el, ezért ezen létesítmények nem relevánsak a fajta szempontjából.

11.5 Oktatási – kutatási intézmények

Megbízási szerződés alapján részt vesznek/vehetnek a törzskönyvi adatok feldolgozásában, a tenyésztéérték-becslésben, a genetikai bázis feltérképezésében, teljesítmény vizsgálatokban, és minden egyéb, a tenyésztési program sikeres megvalósítását szolgáló kutatói, tudományos munkában.

12. Záró rendelkezések

A tenyésztési program alapjául szolgáló tenyésztési szabályzatot közgyűlés fogadta el Jászszentlászlón, 2023. március 4-én.

A jelen tenyésztési programban nem szabályozott kérdések tekintetében az Ősi Lófajtákat Tenyésztők Egyesülete Alapszabálya szerint kell eljárni.

13. Mellékletek

LÓ BÍRÁLATI LAP

Ló neve: ..... Neme: .....

Szül. éve: ..... Színe: ..... Homozigóta/Heterozigóta farkó

Fajtája: ..... Vérhányad (arab fajták/ősi fajták): .....

Tenyésztője: .....

Tulajdonosa:.....

Elérhetőségei: Tel.:.....E-mail:.....

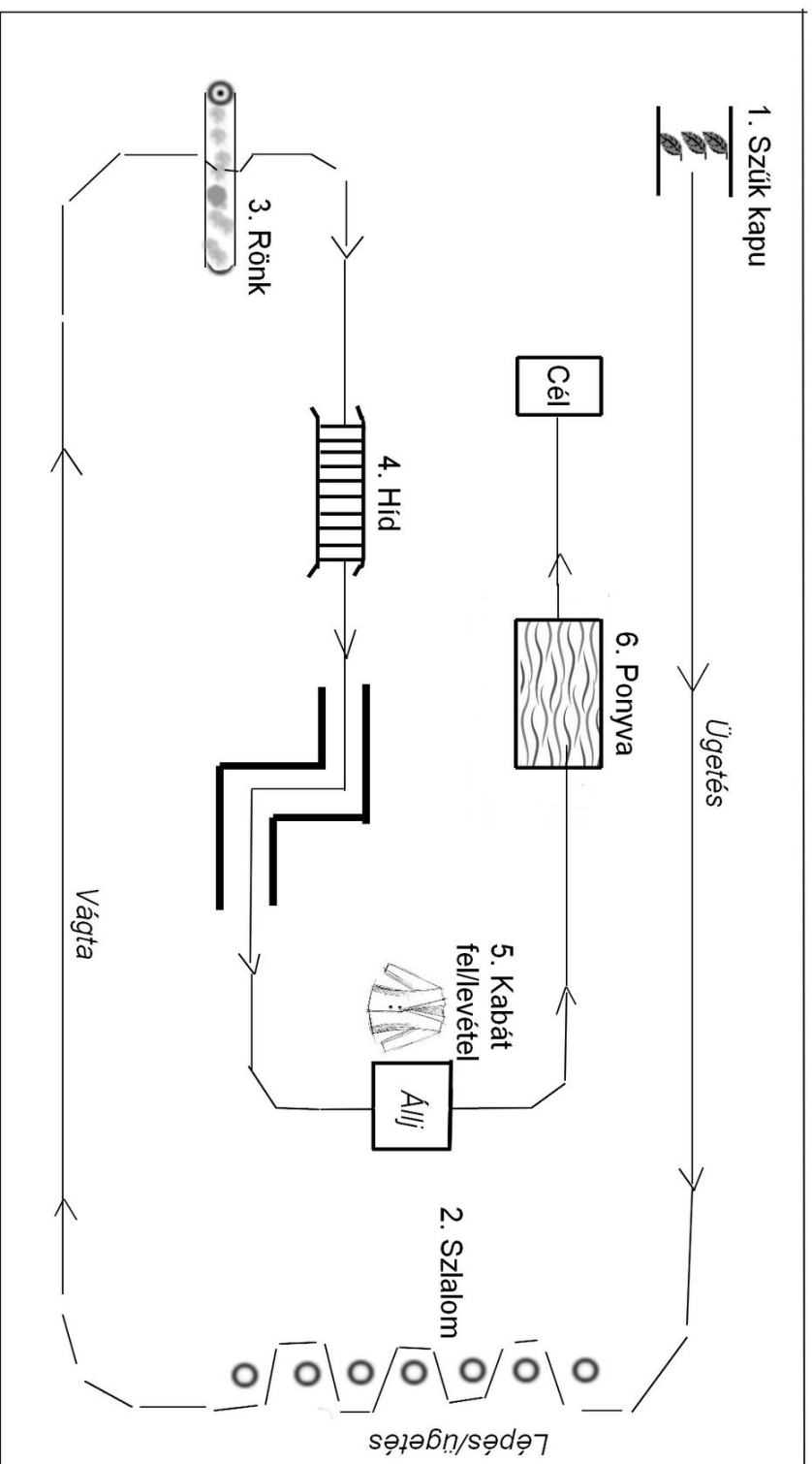
Kelt.:

.....

BÍRÁLÓBIZOTTSÁG

Kunfakó mánvizsga pályarajz